

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 011271
קובץ: תשובות סופיות

עברית: לשון

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעהיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק א – שם המספר ואותיות השימוש – 20 נקודות
פרק ב – תחביר / פרק ג – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 80 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 4).
- ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק א: חובה – שם המספר ואותיות השימוש

שאלה 1

- בארבעה עשר בספטמבר (האפשרות השנייה)
- 992 – תשע מאות תשעים ושניים נשים וגברים
- בין 0 ל-4 – ארבע
- 10 – עשרה אחוזים
- בשלש המקומות (נהגה: בשלש)
- פי אחד וחצי
- במקום ה-15 – חמישה עשר (במקום החמישה עשר)
- יותר מ-11 – אחד עשר מאמרים
- לפני פסבד עשרה שנים
- שמונה עקרונות

פרק ב: תחביר

שאלה 2

- א. לעיתים – תיאור; התנהגות – נושא; מנומסת – לוואי; מסתירה – נושא; את רגשותינו – מושא; האמיתיים – לוואי.
- ב. (1) I – משפט פשוט; II – משפט איחוי (מאוחד, מחובר).
(2) ויתור.
(3) אף על פי שיש תועלת בנימוסים, הם נתפסו ריקים מתוכן. (משפט מורכב)
או: בנימוסים יש תועלת, ובכל זאת הם נתפסו ריקים מתוכן. (משפט מאוחד)

שאלה 3

- א. (1) I – עשויה למנוע; IV – הלכו והתרבו.
(2) II – (נהפכה) לנעימה – נשוא שמני ("נהפכה" – אוגד); III – מבטאות – נשוא פועלי.
ב. [אם נבחן את התועלת [שיש בהתנהגות מנומסת]], נוכל להבין את תחום הנימוסים כולו.
• אם נבחן את התועלת שיש בהתנהגות מנומסת – פסוקית (תיאור) תנאי.
• שיש בהתנהגות מנומסת – פסוקית לוואי (בתוך פסוקית התנאי).
ג. (1)+(2) I – חיונית, אך לא אותנטית – לוואי.
II – באוטובוס או ברכבת – תיאור.
(3) ניגוד.

שאלה 4

- א. (1) I – כנראה; II – אולי.
(2) הבעת ספק / חוסר ודאות (של הכותב בדבריו).
ב. אין – נשוא; אינו – אוגד.
ג. (1) "יש" השני: הבעיה הרצינית שיש לנו.
(2) במקום "יש" הראשון: צריך / חשוב / כדאי / חובה / אפשר / מוטב / רצוי / עלינו.
ד. (1) בחירת הנציג.
(2) משמעות 1: הנציג בחר (הבחירה שהנציג עשה הכתה אותנו בתדהמה).
משמעות 2: הנציג נבחר / בחרו את הנציג (העובדה שהוא נבחר הכתה אותנו בתדהמה).

שאלה 5

- א. (1) (כמו) כללים לניהול שיחה, אופן האכילה וצורת הלבוש.
(2) לעניינים שוליים.
(3) מושא.
ב. הביטויים בלשון הנקייה, כגון "לדעתי" ו"נדמה לי", מאפשרים להבליע עמדה נחרצת במעטפת של נימוס.
או: "לדעתי" ו"נדמה לי", ביטויים בלשון נקייה, מאפשרים להבליע עמדה נחרצת במעטפת של נימוס.
ג. 1. אמור שלום בקידה קלה!
2. השאר את הנעליים בכניסה לבית!
3. אל תפגין רגשות בציבור!
4. (בארוחה) שתה את המרק ישירות מן הקערה!

שאלה 6

- א. (1) עולים – נושא; העולים – נושא; עומדים – נושא; הממהרים – נושא.
 (2) שתיים מתוך: בהשתאות / בנוחות / כיצד / צמודים (לימין) / משמאל / במדרגות (הנעות). למשל:
 בהשתאות, בנוחות.
 (3) מי שממהר מדלג בנוחות משמאל לאנשים העומדים.

ב. I – פסוקית לוואי.

II – פסוקית (תיאור) סיבה.

III – פסוקית מושא.

IV – פסוקית נושא.

פרק ג: מערכת הצורות

שאלה 7

הפועל	השורש	הבניין
נוכַל	י-כ-ל	פעל (קל)
מְקַנֵּית	ק-נ-י/ה	הופעל
הוֹקִיעוּ	י-ק-ע	הפעיל
הִצְטִירוּ	צ-י-ו-ר	התפעל
הוֹאֵץ	א-ו-ץ	הופעל
מוֹרָה	י-ר-י/ה	הפעיל

ב. (1) מְתִיר – לְנִתֵּר

(2) מִיֵּתֵר – לְהוֹתִיר

(3) הִתְרָה – הִתְרָאָה

(4) תֵּר – מְתִיר

שאלה 8

- א. (1) ש-ו-ח
(2) צמד I: פועל; משוחח; שם פעולה: שיחוח; הבניין: פיעל.
צמד II: פועל; שח; שם פעולה: שיחה; הבניין: קל (פעל).
- ב. (1) י-ע-ד
(2) עד
(3) העיד, תעודה
- ג. מצויים – קל (פעל, בינוני פעול)
מדובר / מנוגדים – פעל
נתפסת – נפעל

שאלה 9

- א. (1) מגיעים – פועל; עולים – שם עצם; מתמודדים – פועל; מקובלים – שם תואר.
(2) מגיעים – נ-ג-ע; עולים – ע-ל-י/ה.
- ב. (1) נ-ע-ם
(2) השורש: נ-ו-ע; הבניין: קל (פעל).
- ג. (1) המילה במשפט II (העוגה אכילה): זה – צורן נטייה שמשמעותו נקבה.
(2)

	משקל	משמעות המשקל
I.	...ובאופן האכילה.	קטילה שם פעולה
II.	העוגה אכילה...	קטיל תכונה / שם תואר (ראוי לפעולה)

שאלה 10

- א. (1) ח-ו-י/ה
(2) מקחות (היד) – משמעות הצורן הסופי: סמיכות (צורת נסמך).
או: מקחות (אלה) – משמעות הצורן הסופי: נקבה רבות / רבות.
- ב. – מהות: ו-ת – צורן גזירה, ומשמעותו הפשטה (שם מופשט).
– מהותי: י-י – צורן גזירה, ומשמעותו שם תואר (יצירת שם תואר).
– מהותית: ת – צורן נטייה, ומשמעותו נקבה.
- ג. הבסיסים של בנקאי, ספורטאי (בנק, ספורט) שאולים מלועזית, ואילו הבסיסים של דבוראי, ימאי (דבורה, ים) הם עבריים.
- ד. בימינו המחיר שנגבה (הווה) ... מן המחיר שנגבה (עבר) ... בימי הביניים.

שאלה 11

א. I. • י-נ-י/ה

• הַגִּירָה

II. • ג-ל-י/ה

• תְּנַאי

ב. מוֹנֵעַ

ג. (1) רִכְבָּת – שורש ומשקל; רִכְבָּל – הלחם בסיסים; פְּרָמְלִית – בסיס וצורן סופי.

(2) רכבת – גלשן; רכבל – קטנוע; כרמלית – הסעית.

(3) מסוק – נסיקה; מטוס – טיסה; דאון – דאייה.

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon